

Piiskop Philippe Jourdan
Rooma-Katoliku Kiriku Tallinna piiskop
info@ladinakvartal.ee

Teie 06.05.2026

Meie 22.05.2026 nr 3-23/2520-8

Austatud Piiskop Philippe Jourdan

Täname Teid esitatud pöördumise eest ning võtame edastatud õigusanalüüsi teadmiseks.

Selgitame, et Ravikindlustuse seadus (edaspidi RaKS) § 5 sätestab ravikindlustuse tekkimise alused, sealhulgas juhud, millal tekib inimesel õigus ravikindlustusele, kes saavad ravikindlustuse sotsiaalmaksu maksmise kaudu ning millised isikud on seaduse alusel võrdsustatud kindlustatud isikuga.

RaKS § 5 lg 4 p 6 kohaselt on kindlustatud isikuga võrdsustatud usuliste ühenduste registrisse kantud kloostri liikmeskonda kuuluv munk või nunn.

Munkade ja nunnade puhul ei ole seaduses sätestatud eraldi alust, mille kohaselt piisaks üksnes Eestis seaduslikust viibimisest. Seetõttu tuleb lähtuda RaKS § 5 lg 1 sätestatud üldtingimustest, mille kohaselt on kindlustatud isik Eesti alaline elanik või Eestis tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel elav isik.

Eeltoodust tulenevalt ei ole pelgalt Eestis viibimine piisav ravikindlustuse saamiseks RaKS § 5 lg 4 p 6 alusel. Isikul peab olema Eestis õigustatud elamise alus, mitte üksnes seaduslik viibimise alus. Selgitame, et Tervisekassal puudub õiguslik alus ravikindlustuse vormistamiseks usuliste ühenduste registrisse kantud kloostri liikmeskonda kuuluvale nunnale juhul, kui Rahvastikuregistri andmetel ei ole nunn Eesti alaline elanik ega viibi Eestis tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel. RaKS § 5 lg 1 sätestab ravikindlustuse tekkimise eeltingimused. Alles pärast nende tingimuste täitmist on võimalik kohaldada RaKS § 5 lg 4 p 6, mille kohaselt võrdsustatakse kindlustatud isikuga registrisse kantud kloostri liikmeskonda kuuluv munk või nunn.

Normitehniliselt sisaldab paragrahvi esimene lõige üldreeglit. Niisamuti RaKS § 5 lõige 1. Antud paragrahvi lõikes 4 on toodud erandid isikutest, kelle eest ei maksta sotsiaalmaksu, kuid kes peavad vastama lõike 1 üldreeglile ehk omama Eestis kas alalise elaniku staatust või tähtajalist elamisluba või elamisõigust, sh ka usuliste ühenduste registrisse kantud kloostri liikmeskonda kuuluv munk ja nunn, kellele pelgalt viibimise õiguse alusel kindlustuskaitse ei laiene.

RaKS § 5 lg 1 sätestab eraldi ka ajutise viibimisaluse alusel Eestis viibiva ja töötava isiku. Nimetatud alus eeldab siin viibimise seadusliku aluse olemasolu (nt viisa olemasolu) ja siin ka töötamist ning sotsiaalmaksu tasumise kohustust sotsiaalmaksuseaduses sätestatud korras ja ulatuses. RaKS § 5 lg 2 p 1 kohaselt on selliseks kindlustatud isikuks üle ühekuulise tähtajaga või määramata ajaks sõlmitud töölepingu alusel töötav isik, kelle eest tööandja on kohustatud maksma sotsiaalmaksu.

Seega seob seadus ajutise viibimisaluse ravikindlustuse tekkimise töötamise ja sotsiaalmaksu maksmisega. Seda alust ei ole võimalik kohaldada RaKS § 5 lg 4 p 6 alusel kindlustatavate munkade ja nunnade puhul. Mistõttu ei anna lühiajalise töötamise registreerimine alust ravikindlustuse tekkeks RaKS § 5 lg 4 p 6 alusel.

RaKS § 5 lg 1 kohaselt saab Eestis ajutiselt viibiv ja töötav isik kindlustuskaitse siis, kui tema eest on makstud sotsiaalmaks. Ajutise viibimise erisust lõikes 4 toodud isikute osas, kelle eest sotsiaalmaksu ei maksta, ei ole RaKS-is sätestatud. 2018. aastal jõustunud seadusemuudatuse eesmärk oli tagada kloostrite liikmete ravikindlustatus olukorras, kus neil puudub töösuhe ja sotsiaalmaksu maksmise kohustus. Muudatus ei loonud erandit ravikindlustuse üldistest eeltingimustest ega laiendanud ravikindlustust isikutele, kes ei ole Eesti alalised elanikud ega viibi Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel. Kõik Tervisekassa andmekogus RaKS § 5 lg 4 p 6 alusel ravikindlustatud mungad ja nunnad, kes on saabunud Eestisse väljastpoolt Euroopa Liitu, omavad Eestis kas alalise elaniku staatust või tähtjalist elamisluba või elamisõigust.

Ka Teie õigusanalüüsis (punkti 4.2. viimane lause) on välja toodud seletuskirja väljavõte:
*„Seadusemuudatus tagab kloostrielanikele riiklikult kindlustatud turvalisuse ning väljendab riigi tahet ja oskust leida väärikaid lahendusi **Eestis elavate** inimeste probleemidele.”* Seadusandja tahe on kaitsta Eestis elavaid inimesi. Eestis elavaks inimeseks ei saa pidada Eestis ajutist viibimist. Seda olenemata, mis on viibimise lõppeesmärk – taotleda elamisluba vms.

Seega on riikliku ravikindlustuse saamise eelduseks ka kindlustatud isikuga võrdsustatud isikute puhul asjaolu, et inimene on Eesti alaline elanik või elab Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel.

Tähtjaline elamisluba või elamisõigus annab inimesele õiguse Eestis elada ning vastavad andmed kajastuvad rahvastikuregistris. Tervisekassa lähtub ravikindlustuse korraldamisel rahvastikuregistri andmetest.

Viibimisaja pikendamist taotleval välismaalasel peab olema tervisekindlustusleping (VMS § 68). RaKS-i alusel kindlustatud isiku õiguse tekkimiseks peavad olema täidetud eelpool toodud ja selgitatud tingimused. Kui need täidetud ei ole, siis ei saa Tervisekassa teha kannet ka ravikindlustuse olemasolu kohta. Kui isikul puudub õigus ravikindlustatusele RaKS-i alusel ega kehti muu VMS § 68 lg-s 2 toodud erisus, siis tuleb isikul sõlmida tervisekindlustusleping, et oleks võimalik pikendada viibimise alust. Tervisekassa poolse ravikindlustatuse puudumine ei välista võimalust pikendada Eestis viibimise alust.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Siiri Lahe
Juhatuse esimees

Matis Rüütel
Matis.Rüütel@tervisekassa.ee